

Сыаната
2 харчы

Часгатнигэр бу дымл ыам ыйын 1 күнүттөн
килээбэлдээлээ.

Бу күнвэргэ оройуон маанайгы сүбүөх партийнай тэрилтэлэригэр ССКП XXV съездин уонна уобаластаары XXXI партийнай конференция уураахтарын олоххо киллэрингэ үлэ туһунан ССКП обкомун информационнай дакылаатын дүүүллэһин ытылынна.

Оройуон кишинин маанайгы сүбүөх партийнай тэрилтэлэрин, Эришник Эристин аатынан уонна Карл Маркс аатынан совхозтардаары партийнай тэрилтэлэр мууннахтарыгар обком информационнай дакылаатын ССКП обкомун чилиннэ, партия райкомун бастагы секретара таб. Н. П. Листиков өҥөртөөтө.

Партийнай мууннахтар тэрээһиннээхтик, өтүһүнэйдиэх, деловойдук бардылар. Информационнай дакылааты дүүүллэһингэ

тыл өппүт коммунистар ССКП XXV съездин уонна уобаластаары партийнай тэрилтэ XXXI конференциятын уураахтарын олоххо киллэрингэ ССКП обкома ытыар үлэтин биир санаанын билиһэнтилэр, партийнай тэрийдэр, партийнай-политическай үлэни, Экономиканы салалымыны салгыы тупсарытыа көккэ этигдэри киллэрдилэр, сорук критическай бэлиттэһиннэри өҥөрдүлэр.

Тыл сирин коммунистара ССКП обкомун информационнай дакылаатыгар түрүөрүт дубут соруктары олоххо киллэһин В. Н. Ленин төрөөбүтэ 110 сыла туолуутун достойнайдык көрсөргө, 1980 сылы уонна онус пятилетканы бүтүннүүтүн сүтүһүннээхтик түмүктүүргө туһуламмыт үлэрдэрин ылыммылар.

CCTA

89 66 1-8

СУӨНҮ КЫСТЫГА—
УДАРНАЙ УЛЭ
Ф Р О Н А

**Афанасий Афанасьевич
СЕДАЛИЩЕВ**

Карл Маркс атынан совхоз Мугудайдагы өдөлөнөтөтүгөр Рязанская уобластан кызын олохсуй-бут Николай Тарасов жас-тын сылга ММЗ-554 авто-машынынан үзө үрдүк сго-румтуугун сннстө; сыд у-тата 227 үлө күнүн өгөрон 50 тнй, тошна-километр бы-лааннаарын 217.850 тош-на-километрнан толо-роң оройуп чемпионун ав-дай лизитетин катта

Саяа чемпион ити жерде Валерий Барашков 1978 жыл-
томобилынан толорбут үдети-
стрынан ордук. Оттон про-
на-километрге тинйиз тувар.

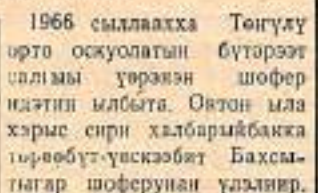
түгшлэнэ идэтийн бэрмь мөн-
бүтэнтнээс, үлээж үтүүр сийлээ-
риллаар, Кичин тэмнэр көлө-
рөнүүнүү сийлээтэй. Ол
чин тохтооло суох сүүрэр мас-
ахалланан турбит, ирлэх
инары тохтообокко сийлээ,

Карл Маркс ааттын совхоз Одьулууннаары отделенигын «Бочуот Знага» орденнаах тракториста 1978 сылга 1856,2 эталоннай гектардаах үлэни толорон оро-руон чемпионуун алай лицензияны кээпитэ. Киин ааспыт сылга бэлааннаах соруудаын 400-нн куоһаран 2000 эталоннай гектары огороорго социалистическай эбэхэ-тэлиэтигэин ылыммыта. Ол кэрбинтин 150,6 эталон-най гектарынан куоһаран оройуон чемпион трактори-стын үрдүк аатын иккис төгүлүн мала.

Чемпион механизатор, куолутуман, үүмүт дьалы
үлөбү үрдүк ситининлөрдөх сагалата, икки мйдаах
соруулар 120 бьорьунан толоодо.

**Афанасий Афанасьевич
СОКОЛЬНИКОВ**

Николай Шеломов үүмүт сымга ГАЗ-53 автомашинына 80 тнн, тонна-километрдах үлүн толорорго үрдэттилибит эбэхээтэлиститбэни ылымдыт. Ити былааннах сорудаарыттан 10 тнн, тонна-километрычч ордук. Элэр шофер ити кирбигин ыдарыгар ээрбагаларымат. Ол эрэнччн аясыт сымга 274 күн үлүдүн 98114 тонна-километры оңорбута билгэргэтэр.

ра байлал хэсгээ хийж
ар-тохуунууга, олуунууга
хүндэтгэн оройнон Бөх-
үүний захиралын өмчлөг-
өөтэй, ил хэмжээг оруул-
даг, биеэр дараагаар нь
Бөхтөрлийнхөн чигээр

нийр идэлзээхтэрэ Е. А. Ного-
тан үлэ эстафетын ылыт
май ыраах, эппиэттээх рейс-
даныннар дээрн биир да күн
мэлднийгэ соруктавар.

Кини көдүүс уонна хаачыстыба пятадеткатын төрүс сымтар «ЫБСЛКС 50 СЫЛА», «ЫБСЛКС 60 СЫЛА», Вэрэ, Самнаадыах фермаларыгар уу таһымтыгар 35046 тонна-километрдаах үлүн толорон орубуон чемпион шоферу аатын Афанасьевич ити көрдөрүөн састыга.

Коммунистической үз ударишта бийлыгы кыстанки даһны фермалары уунан хаяччылыгы үтүө суобастахтык үзэллэр. Кинилэхе сыл устата 30 тыһ. тонна-метрдаах үзүн төлөрүтүр былаан тэрэллэбитэ. Ону болдохун иннинэ аһарар туһутар В. И. Ленин төрөөбүтэ 110 сыла туолуутун көрсө 12 тыһ. тонна-метрдаах үзүн оңорорго сорукалан үзэллэр. Түмүктэһиннээх сыла бастагы ийдарыгар чөйүнөн иһэр көрдөрүүмүр куһаҥна суохтар. Кини былааннаах соруудагы ырааһынан аһары төлөрөн социалистической куоталлыһы инники күөнүтэр иһэр.

Азсыз сайын өтөөлүн
бызанын толоромут бы-
нал сүйүгө дорохой
алыны өтүнөн кулагана
сөөлүт.

Күзө бөлүмүнүн хостосон обон аңылыкка бадалча туһанымбыт. Ынах сүөһү да, сымта да бөрү хамадаттаз, сипр. Ылагин былымгыт-сиптыг хостуубут. Туһамыһыһыат отделение үрдүн 10-ча тоннада чуугаһын ээрэ.

Дулааттан эдийн ажлын-
гы бэлэмний шинжилт.
Номбикорыгтан убагас
юонньэрбөнү өнгөрөл сиз-
тэбэт, бирдин сүүлхүтэ
20-дин кг көрөнтэ тиксэр.

Сүүнү уюлснй турута ку-
ддана суох. Мыралара
барыта 1340 сүүнү, ол иһи-
гэр 490 мяннык кыстаан
турар. Тохсунньуга уонна
олунньуга 160-тан тахса
иһэрэи малабыт. Үүт ма-
ма эбиллэҥ иһэр. «Сарда-
га» уонна «Кэскил» фер-
маларга ааспыт ийта па-
лловолуан 322,4 центнер
үүт миинэ, соруудах 52 бы-
рыһыаҥ куоһарылынна.
Үүтү государствода тутта-
рым олунньугааҕы былаан-
нын эмээ 11,2 бырыһыан
аһабыт.

Ааспыт ыйга 18 ыһыныксыт бари соруудахтарыҥ толордулар. Иһиники, үгөс курдук, оһыттах ыһыныксыттар, фермалар старшайлара А. Л. Сер-

Эриэ-дэхси
үлэлииргэ
серуктанан

Карл Маркс затгийн
сохон Одьулуунаврыг от-
деленигта пятилетка түмүк-
төһөннөх сьлын үүт ыа-
шгар кушавана суох сь-
рлаата. Олуунуга залво-
онан 402 центнер үүтү
ан соруахытын 121,8
ириһин төлөрдүбүз. Ити
асхыт сьл тувааннах кэ-
ннэр -мамыттаар 267
сигтириһин ордук. Бир-
иш фуражнай ынахтан
төһөн соруада 19 быры-
һынан хуонарылымна. Ик-
иш ыагы ортохунан фураж-
ай ынах асхытан 110-нуу
г үүтү ылыһыт.

Отделение үрдүнэн 34
аппараттык бөлүмгө тапшырылат.

Эрилик Эристин аяма-
ан сархоз Хонтофотоду
уделешметыгар кыстык
онне кыыгар үүт ыамы
ылачча эбиклиннэ. Хонто-
о биригээдэтин икки ба-
ан фермалары. — Чычаас
инна Боһомо — коллектив-
ара ыйлаагы соруудахта-
а аары толордууар.

Сааскы ыйдар
быһаарыахтара

сөвө уюуна Е. Н. Крон
никова ишчилэр. Киши
Хаалгылзапца суох үл
эххэ!» дээн дөһөннө
коллективтарын сага сити
чилэргэ көбүлүүдлэр. И
фирма коллектива улу
прдэз В. И. Ленан го
обүтө 110 сыла туолу
ун көрсө 987 центнер үү
ууан, онгон 823 центне
ин госуларствода тутта
ин түөрт ыйдаах былаан
арын болдьобун аниин
зорорго сорултанан үлэ
ин.

Бичаг сүежүүнү нэрлэх
дүрбят борооскуну 85
сэгдэ суох төлөхтөрө
Эвээглэстибэ иднаммы
ра. Биэс мй түмүгүнэ
с биирдин борооску 4
збылинов. Онос хаал
ит кэмгэ аривес ийн
суурууну күүүрдөрби

Кыстыкка савасын үл
р быһаарыллаахтар
он хас бирдин ман
ыксыт, сүөсүлүт, спе
адист инникитин аск
дүк көрдөбуллээхтн
аллаахтар.

А. МАКАРОВ,
Соловьев сельский
Советын исполкому
председателя

18-на былзгннын куо
рдылар. Ордук үчүгө
дерүүнү опяттаах ман
ыксыттарбыт З. Д. Ка
тонова, А. П. Дьячкова,
М. Т. Старостина сн
тилер.

билгини отделенине ба-
та 80 ынах төрөтө. 60-
ньрейи үс жерсөчүгү
тардыбыт. Төрүөх ту-
а куһагана суох.

ийнхны бичлэгийн дээр
дугаар кыяах астард
ыт. Ийнху гынан бэл-
ынхы саппаасыгын
тэбт. Билигын ферма-
га бүрдүн отун кыр-
эбни аһылыкка бул-
ыт, сүөһүгэ күнүгэ ар-
уунан 30-туу кг кэрингэ
дас көөншөрбөнү биз-

Ф. СОФРОНОВ,
руководитель управления

Үүт-ас
эбиллэр

ударын 212 кг яарда
тделение боровску мө-
чүүдэрин куоталаһы-
мгар бизэ мй түмүтү-
50 боровскуну сүтүгэ
к интэн хас бишрэннэ-

МОН УНДЭБИ КӨРЛӨРҮҮЛЭРЭ

Поэт ФЕОКТИСТ СОФРОНОВ
редакцияда «Кыргыттар» диген сага
поэманын кыялдары. Бизини бүтүн
сиктон бына тирдими бардылар бачаттны-
бит.

КЫРГЫТТАР

х х х
Кыргыттарга саямай сөзүң,
Кыра дыйны аялгылар.
Атын дыйнарга—жарганың,
Аймалас олооох маллар.

«Утуйуоң!»—диги кыргыттар
Оңордулар ороннорун.
Бары өтөр утуйуулар—
Бардымалар олохторун.

— Алыс да дыйбы, уой,
пахай!—
Ааныс кыс этер бастаан—
Титиникит хаарбах,
хамнархай,
Титиникит бааам бадараан.

— Ол диги улахан
буолбатах,
Утарар холку кыс Ира—
Дыгдылгы, ааһы бу ардах.
Титиник эргет да—кыра.

Саямай, саямай кылабынай—
Сатаан мыйы мааппыт.
Ол да буоллар, сип бири
сыйы
Ону даамай сатымалыт.

— Титиник же совсем
намынах,
Диги Инаа нууча кыяна—
Өрүү төбөм баппат. Хайдах
Үлэнемий? Мин араааа...

— Титиник баппат уйун
кыс!—
Дыңа-дыңа күлүстүлөр
Арыт тэбикет, мотымыс,
Арыт номогон дыйналар.

— Мизе Инаа уйунуттан
Бэрсинбэтэра абаакатын!
Очого мин да улахан.
Орто кыс буолуом

хааларың!
Кыялыгың эте Ааныс,
Кыдык даамай кылгас кыс.

— Тохтоонг, истиг да,
кыргыттар!
Чугас үйү өз бөһүлөк.
Оно улахан кулуун баар,
Оно ооньюу, көр-нар элбөх.

Ыамай бүтө охсоот да,
Ыстанмактыг оңно, хата!
Түрө солунун сукуйда
Түптө-түрүлүн кыс Катя.

— Куруук даамай буолбатар,
Кулуунка сыйдымалыт—диги
Шура.

— Киниан баас, муң саатар
Көрүө этибит,—диги Ира.
— Кизе аайы даамай мин
Кинизе тэбиним эте.
Кипер курдук бэлэмий!—
Тия, тэбикет кыс эте.

— Дыкээр үчүгөй да эте!—
Диги кини эре үөһе тына,
Сытылар күлсө, кепсете,
Сызыа кепсөө умулуна...

х х х
Сарсырда эрдэ бизе чааска
Сабас-сага маныксыттар
Ууларын ситэ хаммакка,
Ойон тура оуустулар.
Сияр халты, тятэлиннэ
Сизилдэ көрүнүлөр,
Тарбахтарын төбөтүнэ
Тарып-арып илбикчилер.

Суолтатыр эре суунаат
Сулбу-салбы, чийдэбөккө,
Солуурларын харбаан ылаат,
Субурустулар титиниккө.

Үлэлдө садаланар
Үөрүүтүтүн уйгурдулар.
Эрчим күжүлөр санаалар
Элбөк, ийналан бардылар.

Ыахтаах анал ынахтарын
Ыйы биридин көрдөрдүлөр.
Көрбүттө—бука бары
Күрдүгө эриң сүөһүлөр,
Көрүңсө үүт-үкчүлөр.

Колхоз манык көпөттөрө
Холуоннарын, хоолуоттарын!
Кичарыйа көрөлөрө
Кымыктадым, кытаанадым!

Ураа-лаңкыр муостарынан
Оксуох, сизилнэх курдуктар,
Ыраактаах атактарынан
Ыбылы үктөх айылактар.

Оччо-бачча ынах ыаһын
Уустуга суоха дыйыта.
Түрт аминин тардылааһын
Түрт бүгүн кыайтарбата.

Сымынахтарын хам ысты,
Сыраластылар кыргыттар.
Ычаты кыайыттын,
Ынахтар үүт тахсыбаттар.

«Чур-чар», «чух-чух» тыаһын
иһин,
Тута хиннан хаалар эбөөт!
Туох аспа эргетдиги,
Тоо ынах сүгүн кепсөт?

Адыахта «чур-чар», «чух-чух»
Ас-үүт тахсан, оңон сыччак.
Эрбөх, тарбах, илти уулар.
Эт-сини күүрө, хаан ыгылар.

Элбөх үүтү хотороору
Ира олоорун кыта,
Тунгуй бургунас солууру
Тоо тэбик таңкынатта.

Харачан кутуругуна
Катаны харааха саады.
Кыс хараар кымы сабылан,
Кытар гына, уу халыда.

Хастым даамай ынагы
Халы-мүлү ыныкылдылар—
Кыргыттар олох дуоннады
Кыяан ыан кийрбэтдилер.

Арай Шура солууругар
Арым ийини үүтү ыабыт—
Хаан эре дьонноругар
Хам-түм ынах ымы сыйдым.

Арыаата көрдөх сана,
Амгыраата күстөх сана.

х х х
Дыккыр арым курдук, сага
Дыалыннар олоорбут.
Дьоннортон кинилер сага
Дьоллоох суоһун тэге
буолбут.

Кыргыттарбыт үрө-көтө,
Кырааскамылар, сууялар.
Быкаа, кырыпак сага, көтөр
Бымы суох гына сатымалар.

Кинилер дьалын чакчы
Кизгетерге бааралар.
Онохторун туналычы
Оппуохалаан кыбаталар.

«Юности», «Смена» кырааска
Ойуулар хастаанылар,
Эриң аайы, матарбака,
Эгэлтэлэ саалынылар.
Ойууларга баалара:
Космос хотой уолаттара,
Кырыс сар кырбы
кыргыттар.

х х х
Сарсырда кийрэлдиргөр
Салам кирдэх, буоппал
муоста
Сиппирдэн кийрбикчилер,
Сип сөзү буолан табыста.
Отторо быыт сүр кичи,
Ол иһин ынахтарытар

Долборук аайы кырычи
Тусна, чөй-чөм уурталылар.

Уруккуду, ынах ымы
Уулан, отуна дыйыбат—
Иаада үйү дин, салгыны,
Талыт, эгалсэ концентрат.

Кыайылар көрдөргө
Кылабынай—көпчүлөк.
Көпчүлөкү сизбөтөх

маным
Күнүң улаан хаалынык.

Күнү бына көпчүлөкү
Көтөрө, таһан тахсалар.
Сыбааба, ынах күөһүнү,
Сылыталар, оргуталар.

Куһаган, кирдэх таһаны
Хотон оңорс куурдалар.
Улараттан баран, аһы
Уонсай дьон диги сарсалар.

Бастаан тийип, дыйуурунай
Баар-суох аһын тарда охсор.
Үлэлдирдин дыйуурунай
Үсөнсөри олоорлор.

«Синкэй... сымсах...
халыт...»—диги-диги
Сирен сагарын суох буолар.
Кизилдиргөр эрттердин,
Көпчүлөккө, үлэлдирдин,
Килбик ордук кыайалар.

х х х
Баттэмэлээх тула өттүн
Мэчиргөнү төрөлүдө.
Өг-тог оттоох үөсө бүгүн
Үгсө сүөһү тодуруйду.
Үүтүтүннөх төрдө күөхтөн
Үөрдүлөр аай кыргыттар.
Ылааннарын икки бүктөн
Ылааннаан куоһарыттар.

Уруккуду дух-лах туттар
Огоооннор аны суохтар—
Баалар уйгуну оргутар,
Бастык маныксыт
кыргыттар.

Икки сылаах эрир-мускуур
Интэ сатаан үлэлдирге.
Сиппир-сирер лоп-сип тохтуур,
Синээрер буолла дьон-сарга.

Ыаныксыт кыргыттары
Ыныра туралар маллар
Уонна кинилер кытары
Октябр, Майы ылаалар.

Олоор олоор курдук,
Оно ооньюулар-күлэлэр.
Үөрөнөр кэмизин курдук,
Үгкүүлөн, ылаан
күшүүлөр.

Ас-уөл туһугар да хата
Атаастан кыргыттар—
Үлө дьонун апапта
Үчүгөй умунарбаттар.

Редатор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Үрдүкү салайар органнар уураактарыгар сөн түбөһиннөрөн бы-
йы кулун тутар 10 күнүттөн оройуоннады госавтоинспекция уон-
на ис дьалаа отделын паспортнай остуола күнүс 12 чаастан кизе
21 чааска дьери үлэлдирер. Суббота күн кинилер сарсырда 9
чаастан кизе 18 чааска дьери үлэлдир барыадытө олохтоонно.
ГАИ уонна паспортнай остуол баскымаһыада уонна бенидиан-
ныккэ өрүүлөр.

РАЙСОВЕТ ИСПОЛКОМУН ИС ДЬАЛАБА ОТДЕЛА.

Кулун тутар 15 күнүгөр Дирин орто оскуолатын коллорун
«Оскуола чийин иһин» бырааһынныгы тэрийер. Оңо бары ы-
пускниктар ыгырылалар.

Тантыр ийбик, эбик, аймакты
МАРКОВА МАРФА НИКОЛАЕВНА
уһун марахан ырымтан өлбүтүн боксоньук бары билер.
дьонугар ийтиннэрбэт.

Олооро, синээр, аймактара,
Сылан орто оскуолатын коллектив М. А. Маркова
уонна Т. А. Маркова кинилер күдү ийэлэр
МАРКОВА МАРФА НИКОЛАЕВНА
уһун марахан ырымтан өлбүтүн кутурбанын билдэрер.

Кулууп сырдык сценатытар
Куруук тахсалар кинилер.
Үгкүүлөн да сирбаталар,
Артистаан да күлэрэлэр.

Үлө-хамнас отчуотугар
Үстө-түөрт хайдымалар.
Баттэмэлээх малларытар
Байз дьоло буолан хаалдылар.

Титиник, хотон кыргыттары
Дыкитик төлөһүлүлөр
Уолаттарбыт харахтара
Улаан уоттанан ыстылар.

х х х

«Таптаа суох хаһаангыттан
Табылар буолтай поэма?
Сүүрбөччөлөх кыс бараксан
Сүрбө кизбөт дуо, ама!»

Итиник санаан эрдэ
Элэр абааччы, китик.
Кымысчан уу-тунгуй сүрө,
Кыдык долгуйар элбөхтө.

Килбиктик көрсөн кийини,
Көпчүлөккө кепсөһүн,
Кини хиниктан атаарсы,
Кизилер баран арааксы—
Баттэмэлээх ферматытар.
Билэн турар, билгин баар.

Ол эрээр, кэм даамай
Оготуктар ээ, килбиктар.
Доһордоһууттан атын
Дьулданына ийиктар.

Кинилертэн сиппирдин
Кизилкыс, мал буола охсуох.
Тапталын уонна кэскили
Чакчы быһаарыт өфө суох.

Ого дьоннор ийиндирин
Уруттан күөттэмэлээх,
Сыйы тылар сибеккилер
Сыралдыа үтүмүккө.

Айыта суох тапталарын
Алыс эрдэ арбаамалык,
Эдэр дьоннор дыйдыларын
Эрдэ бына хаамымакка.

«Таптаа!»—диги-диги,
өмүрэхтин,
Татакалыр табылбат,
Хобуоччу эмэхсаттардин,
Хобулуур-киилер сатамал.

Ханыннар көрүмүккө
Ханга сүрөк багаларын,
Эрдэттэн ийбиккэмэлээх
Ийилер сайдаларын.

Дьон-сору доһуулуоһутун
Тулууктарбыт кэскилдерин!
Үгсө ырыаһыт туойоһутун
Үөрэхтерин, үлэлдерин!

Ыраас ийин, үөрөх, үлө—
Ычат эрэллэх кэскил.